แบบจำลองการสอนจุลภาคเรื่อง "การใช้กระดานดำ"

นายปราสาท กระตุฤกษ์

003458

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

I16501068

A MICROTEACHING MODEL ON " CHALKBOARD TECHNIQUES "

Mr. Prasart Kratoorerk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง

ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ .....ประธานกรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์สุนันท์ ปัทมาคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง "เทคนิคการใช้กระดานดำ"

ชื่อ นายปราสาท กระตุฤกษ์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

ปีการศึกษา 2517

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างแบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง เทคนิคการใช้กระดานดำหรือกระดานชอล์คในรูปของเทปบันทึกภาพ $\frac{1}{2}$ นิ้ว ให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกทักษะการสอนของครูและนิสิตฝึกสอนที่ใช้การสอนแบบจุลภาคเป็นหลักในการฝึกทักษะการสอนแบบต่าง ๆ

2. เพื่อสร้างคู่มือการฝึกทักษะการใช้กระดานดำหรือกระดานชอล์คสำหรับนิสิตและอาจารย์นิเทศก์สำหรับใช้คู่กับแบบจำลองการสอนจุลภาคที่สร้างขึ้น

3. เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบจำลองการสอนจุลภาคที่สร้างขึ้น เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม

การดำเนินการ

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาคโดยเน้นทักษะการใช้กระดานดำหรือกระดานชอล์ค

2. กำหนดและสร้างตัวแบบจำลองการสอนในรูปเทปบันทึกภาพขนาด $\frac{1}{2}$ นิ้ว ขาว–ดำ

3. แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน พิจารณาคุณภาพแบบจำลองการสอนจุลภาคในแง่ของประโยชน์และความเชื่อถือได้

4. หาประสิทธิภาพของแบบจำลองการสอนที่สร้างขึ้น โดยนำข้อทดสอบที่สร้างขึ้นเองโดยวิเคราะห์หาความยากง่ายและอำนาจจำแนกแล้ว เรื่อง "เทคนิคการใช้กระดานชอล์ค"

ไปทดสอบกับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 3 ที่เรียนวิชาโสตทัศนศึกษาเบื้องต้น จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินผลครั้งแรก และอีก 5 วันต่อมานำเทปบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาคมาเปิดเล่นกลับให้นิสิตกลุ่มเดิมดู หลังจากแสดงทักษะการสอนจบลง นำข้อทดสอบชุดเดิมมาทดสอบเพื่อประเมินผลครั้งหลัง หาค่าความแตกต่างของความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

1. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพแบบจำลองการสอนจุลภาคว่า โดยเฉลี่ยทั้งเนื้อหา, ทักษะการสอนและเทคนิคการถ่ายทำและบันทึกภาพอยู่ในเกณฑ์ดี

2. คะแนนทดสอบโดยเฉลี่ยของนิสิตก่อนและหลังการทดลองใช้แบบจำลองการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงกล่าวได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วการชมเทปบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาค ทำให้นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการใช้กระดานชอล์คเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการวิจัยติดตามผลการวิจัยนี้เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแบบจำลอง โดยให้กลุ่มควบคุมรับการฝึกทักษะการสอนโดยตรงจากการฟังคำบรรยายในชั้นเรียนส่วนกลุ่มทดลองให้รับการฝึกทักษะการสอนจากแบบจำลองการสอนจุลภาค แล้วเปรียบเทียบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 มีทักษะการสอนแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลของการทดลองให้นิสิตกลุ่มหนึ่งชมเทปบันทึกภาพหรือภาพยนตร์ตัวแบบจำลองทักษะการสอนหนึ่งครั้ง กับนิสิตอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งชมเทปบันทึกภาพหรือภาพยนตร์ตัวแบบจำลองทักษะการสอน 2 ครั้ง และ 3 ครั้ง

3. ควรมีการจัดตั้งคลินิกการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค (Microteaching Clinic) ขึ้นในสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่ง เพื่อช่วยเหลือครูประจำการและนิสิตฝึกสอนที่ประสบปัญหาในด้านการสอน

4. ควรกระตุ้นให้มีการพิจารณาหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการใช้ตัวแบบจำลองทักษะการสอน แบบจุลภาค เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการฝึกทักษะการสอนของครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ก็เพราะได้รับคำแนะนำแนวทางการวิจัยจากบรรดาอาจารย์แห่งคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลายท่าน โดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ สำเภา วรางกูร หัวหน้าแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา อาจารย์สุนันท์ ปัทมาคม อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ อาจารย์ผู้ให้คำแนะนำด้านการสร้างตัวแบบจำลองการสอนจุลภาคและผู้บรรยาย อาจารย์สุภาพ วาดเขียน ให้คำแนะนำในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ศาสตราจารย์ ดร.จรูญทัศน์ พุกกะมาน ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรจนี จะโนภาษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล สวัสดิบุตร ผู้ช่วย-ศาสตราจารย์ ดร.ธีรชัย ปูรณโชติ อาจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ อาจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล อาจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ให้ความกรุณาร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาประเมินค่าคุณภาพแบบจำลองการสอนจุลภาคซึ่งผู้เขียนได้สร้างขึ้น นอกจากนี้ก็มีอาจารย์เนาวรัตน์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา แห่งแผนกโสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ซึ่งได้อนุญาตให้ผู้เขียนทดสอบหาข้อมูลทางสถิติกับนิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน อาจารย์วิวัฒนชัย สุขทัพท์ และอาจารย์นงลักษณ์ ประเสริฐ แห่งโรงเรียนมัธยมสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุณาแสดงการสาธิตการสอนในตัวแบบจำลอง

ผู้เขียนขอน้อมรำลึกในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านที่กล่าวนามมาแล้วด้วยความซาบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง วิทยานิพนธ์นี้จะสำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยไม่ได้หากปราศจากความช่วยเหลือจากเพื่อนนิสิตปริญญาโทร่วมโครงการฯ ทุกท่านในด้านการถ่ายทำ และการบันทึกภาพ รวมทั้งการสนับสนุนให้กำลังใจ จากคุณชูศรี กระตุฤกษ์ ภรรยาของผู้เขียนและลูก ๆ จึงขอขอบคุณมายังทุกท่านโดยทั่วกัน

ปราสาท กระตุฤกษ์

รายการตารางประกอบ

ตารางที่ หน้า

1 กระบวนการและเทคนิคการบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง เทคนิคการใช้กระดานชอล์ค ด้านการบันทึกภาพ 54

2 กระบวนการและเทคนิคการบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง เทคนิคการใช้กระดานชอล์ค เกี่ยวกับเนื้อหา ตอนที่ 1 55

3 กระบวนการและเทคนิคการบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง เทคนิคการใช้กระดานชอล์ค เกี่ยวกับเนื้อหา ตอนที่ 2 56

4 การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าสถิติ ของคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบครั้งแรกและการทดสอบภายหลังที่นิสิตดูเทปบันทึกภาพแบบจำลอง 57

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบาญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฌ
รายการตารางประกอบ	ญ

บทที่

1.	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	7
	ข้อตกลงเบื้องต้น	7
	ความจำกัดของการวิจัย	8
	วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย	9
	คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	10
	ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	11
2.	การศึกษาขั้นมูลฐาน	21
	ความหมายของการสอนแบบจุลภาค	21
	ประวัติและพัฒนาการของการสอนแบบจุลภาค	23
	การสอนแบบจุลภาคกับกระบวนการการเรียนการสอน	25

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความมุ่งหมายของการสอนแบบจุลภาค 29
องค์ประกอบที่สำคัญของการสอนแบบจุลภาค 29
องค์ประกอบบุคคลากรของการสอนแบบจุลภาค 32
ลักษณะห้องเรียนสำหรับการสอนแบบจุลภาค 33
เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับกระบวนการการสอนแบบจุลภาค 35
ข้อควรปฏิบัติในการบันทึกภาพ 38
ความสำคัญของการใช้กระดานชอล์ก 38
บทบาทของกระดานชอล์คต่อการเรียนการสอน 40
ปัจจัยในการพิจารณาใช้กระดานชอล์ก 42
ประเภทของกระดานชอล์คสมัยใหม่ 43
การระวังรักษากระดานชอล์ก 44
ประโยชน์ของการใช้ชอล์คสี 45
3. วิธีดำเนินการวิจัย 46
ลำดับขั้นในการดำเนินงาน 46
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล 51
การวิเคราะห์ผล 51
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 58
สรุปผลการวิจัย 58
ข้อเสนอแนะ 59

บรรณานุกรม 61

ภาคผนวก

ผนวก ก. 66

ผนวก ข. 89

ผนวก ค. 123

ประวัติการศึกษา 140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่ หน้า

1 กระบวนการและเทคนิคการบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง เทคนิคการใช้กระดานชอล์ค ด้านการบันทึกภาพ 54

2 กระบวนการและเทคนิคการบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง เทคนิคการใช้กระดานชอล์ค เกี่ยวกับเนื้อหา ตอนที่ 1 55

3 กระบวนการและเทคนิคการบันทึกภาพแบบจำลองการสอนจุลภาค เรื่อง เทคนิคการใช้กระดานชอล์ค เกี่ยวกับเนื้อหา ตอนที่ 2 56

4 การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าสถิติ ของคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบครั้งแรกและการทดสอบภายหลังที่นิสิตดูเทปบันทึกภาพแบบจำลอง 57

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย